

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon št. 143.

V Ljubljani, 10. julija 1903.

Poštno-hran. št. 849.872

Kmetijstvo.

Pridelovanje travnega semena v Porenju.

Vedno bolj prodira mej našimi kmetovalci prepričanje o potrebi razumnega gleštanja travnikov in obilnejšega ter boljšega pridelovanja krme, o tem nas prepričuje vedno naraščajoče povpraševanje po dobrem semenu vsako leto. Marsikdo se je vže prepričal, da je dobro seme mnogokrat težko dobiti, da včasih ga celo za dober denar ne dobim. In še neka druga nadloga je pri nas.

Ni dolgo temu, ko sem čul iz ust nekega gospoda na kmetijski šoli v Celovcu tožiti, da je večina kupčije z avstrijskim travnim semenjem v rokah Nemcev v „rajhu“. Tako dotični gospod leto za letom naroča seme od neke velike tvrdke v Hamburgu, pošiljatev pa vselej pride iz Dunaja.

Zato je čas, da se vže enkrat vzdramimo in da obrnemo malo več pozornosti na to, da si doma pridelamo potrebnih travnih semen, ostalo pa obrnemo za prodaj, ki se doslej ravno v tej stroki še dovolj dobro izplača, veliko bolje nego vsako žito. Saj pridelujemo tudi več vrst detelje, ki so inozemstvu dobro znane, kakor n. pr. štajerska, nižjeavstrijska in češka detelja. Po skušnjah praktičnega

vrtnarja bi nam kazalo pridelovati seme sledečih trav:

1. Pasja trava, 2. mačji rep, 3. lisičji rep, 4. pasji rep, 5. francoska pahovka, 6. angleška pahovka, 7. laška pahovka, 8. travniška bilnica, 9. senožetna tratnica ali šopulja poleg nekaterih podobnih trav.

Da razvidimo, kako približno po drugih krajih pridelujejo travno seme, se hočemo poslužiti opazovanj prof. Jan. Donabauma o priliki njegovega potovanja nalašč v ta namen v porenske pokrajine, ki so širom znane po svojem obilnem pečanju s to stroko. Posebej se je omenjeni gospod oglasil v Gajns Hajmu na Hesenskem, kjer pridelujejo za setev izvrstno travniško bilnico. Gajns Hajm leži le eno uro od veletoka Rena. Okolica je po svoji bujni rodovitnosti zelo podobna moravski Hani.

Tu se pridelujeta 2 vrsti, visoka, in nizka trda travniška bilnica na polji, nizka trda daje skoro dvakrat višje pridelke nego visoka trda bilnica, samo cena ji je pa nižja. V prejšnjih časih so pridelovali v gajns hajmski okolici znatno več bilnice nego danes, ker so bile cene zanjo znatno višje; večkrat so v eni sami vasi pridelali v enem letu po 300 stotov semena, dočim ga sedaj radi hude ameriške konkurence mnogo manj morda polovico prejšnjega, če tudi

so pokazale preskušnje semenske nadzorne postaje v Curihu, da je ameriško seme odločno manj vredno.

V Gajns Hajmu se res nahajajo posestniki, ki so samim pridelovanjem trav obogateli in gd. prof. je videl sam elegantno poletno bivališče (villo), ki je bila last enega takih kmetovalcev.

(Konec prih.)

Živinoreja.

Vspreh prešičjereje v številkah.

Ob enem odgovor na vprašanje.

Draga prijateljica!

V najnih pismenih pomenkih si že opetovano izrazila željo, naj bi Ti enkrat prav v živo dokazala korist svinjereje. Danes Ti izpolnujem prošnjo in Ti v sledečem razložim, kake dohodke je mogoče doseči iz svinjakov, zraven Ti podam še majhen rentalibitetni račun. Da pri tem ne bom hodila za kakim vzgledom v deveto deželo, ampak si vzela za podlago neko gospodarstvo z večjo prešičjerejo, katero sem sama osebno nadzorovala, Ti bo gotovo le povšeči.

Nastopila sem v grajščini S... svojo službo 1. prosinca in sem našla 10 velikih, lepih svinj, od kojih je imela vsaka že po trikrat mladiče, vendar pa cela reja dotlej še nikoli ni bila čisto povoljna.

Poleg teh 10 svinj je bilo v svinjakih še 40 mladih prešičev, tako nekako od meseca rožnika, toda niso bili posebno lepi, kajti najlepše komade so si bili vže razni kupci poizbrali in odpeljali. Ti mladi prešiči so bili odločeni, da jih spomladi nekoliko odebujemo in prodamo. Kakih močnih krmil otrobov ali zdrobu (šrota) ti prešiči niso nikoli dobivali, ampak jim je dotični hlapec prinesel vsako jutro neko stvar v vreči, kar je bilo namenjeno za vse prašiče brez razločka in iz te jim je delil popolnoma poljubno. Dekla je bila navajena vse to (bilo je vsega skupaj kakih 25 do 30 funtov) stresti v neko posodo na kuhan krompir in je nekoliko stolkla in premešala. Stare svinje, že vse breje, so bile pitane, da bi bile takoj dobre za mesarja, mladiči pa so imeli dolge, nasršene ščetine.

Precej sem spoznala, da na ta način ne more iti dalje in čez nekaj dnij si izprosim od gospodarja za svinje 30 funtov pšeničnih otrobov in za mlade po en funt rženih otrobov. Tako sem napravila nov jedilni list za svinjake. Vže v 14 dneh sem z veseljem opazila, da se je podoba živalij znatno izboljšala. V prosencu je skotilo 6 svinj, druge štiri pa svečana, vsega skupaj smo dobili 104 mladiče, ki so zelo dobro vspevali, ker je bilo v hiši dovolj mleka.

Ko so bili pujski stari 5 tednov, smo izmed njih odbrali 40 najlepših svinjic in jih ohranili za lastno rejo, od teh je bila vsaka vredna najmenj 20 K . . . K 800
Kmalu na to smo prodali še 33 pujskov po 18 K torej skupaj za „ 594

Ker ni bilo takoj kupcev blizo, smo ostale pujske redili naprej; ko so bili stari 20 tednov, je prišel kupec, ki je vzel 20 najboljših in jih plačal po 36 kron . . . „ 720

Še vedno nam je preostajalo 11 živalij, mej tem 3 prav majhne, ki so vzeli ljudje iz vasi in jih plačali po 8 kron . . K 24
Zadnjih 8 se je pa še popravilo in so vrgli skupaj „ 210
K 2348

Torej je dala vsaka svinja pri tej skotitvi približno 234 kron.

S tem vspehom ni bila moja gospoda samo zadovoljna, ampak ta vspeh nam je bil ob enem tudi vzpodbuda in moj predlog, naj se mlade svinje ne prodajajo, ampak raje obdrže za pleme, je bil z veseljem sprejet. V sušcu in malem travnu se je ubrejilo 29 mladih svinj, ena nam je poginila, deset smo jih pa do začetka mal. srpana naprej redili z vsakdanjo priklado dveh funtov otrobij in te so nam vrgle poprečno po 90 K . K 810

Z onim 29 brejimi svinjami je šlo vse po sreči in vzešči eno, ki je skotila samo enega živega in enega mrtvega mladiča. Ker je pa ž njo vred v isti noči neka druga svinja vrgla 9 mladičev, smo dali prvi štiri od teh v rejo. V celoti so nam dale te mlade svinje poprečno le po 7 mladičev; rojenih je bilo sicer več, vendar pa smo morali pri nekaterih svinjah število siloma zmanjšati, če smo hoteli dobiti dobre živali. Teh 29 svinj, ki so bile po odstavljenju mladičev v prav dobrem stanju, smo redili polovico skozi 6, polovico skozi 8 tednov vsaki dan s 3 funti ječmenovega zdrobu in smo dobili zanje v kimovcu „ 3410

201 pujskov (dva sta utonila v koritu) je bilo treba na vsak način pro-

dati, ker je bilo treba čez zimo število prešičev zmanjšati, če tudi bolj po ceni. Prva dva kupca spominjam se tega dobro kot bi bilo danes, eden je bil mlinar, drugi oštir sta si izbrala 30 najlepših po 20 kron K 600
Naslednjih 14 dnij smo prodali še 34 živali komad po 19 kron „ 646
Dalje smo dali tri prešičke gosp. župniku kot letno biro „ 57
Čez kake 8 dni smo prodali na sejmu 28 živali in skupili zanje „ 470
Svinjaki so bili zdaj že precej izpraznjeni, vendar se je zdelo, kot da bi ostalih živali ne mogli oddati, zato smo se zatekli k nekemu trgovcu, ki je vzel na en pot 50 živalij, a jih plačal le po 15 kron „ 750
Pastir je dobil enega pujska „ 18
17 komadov so dobili po 12 kron komad dni-narji in ljudje iz vasi . „ 204
Od še ostalih prešičkov sta dva zaostala, da ni-sta bila skoro nič vredna, ostanka (38 živali) pa nismo mogli prodati, ker je bila zima pred durmi. Za določitev vrednosti koncu leta smo vzeli, da je konci grudna vsaka žival vredna najmenj 15 kron „ 570

Prihodnjo spomlad smo oddajali te prešiče po 54 K. Zraven pride, da je bila vsaka izmed 40 mladih svinj od zgo-dnje spomladi najmenj 42 kron več vredna nego onih 40 mladičev, ki sem je našla ob svojem pri-hodu, to znaša skupaj . „ 1680

Letni dohodek od mladih svinj je znašal 9215 kron. Torej je

dala povprečno vsaka svinja (29) okoli 317 kron, in to v času $5/4$ leta.

Predaleč bi me vodilo, predraga moja, ako bi Ti hotela poročati natančno tudi o vseh stroških, ki jih je treba od gorenje svote odbiti. Vendar pa si to ozir močnih krmil lahko sama zračunaš, ako Te zanima. Težje je obleči v števila stroške za krompir in posneto mleko. Vendar pa tudi tu ni posebnih težav, cena krompirja Ti je znana, zraven Te moram še opozoriti, da smo dajali desetim starim svinjam nekaj več krompirja le zadnja dva meseca brejosti in za časa dojenja. Tudi reja pujskov ne stane prve tedne prav veliko.

Da Ti račun napravim kolikor se da pregleden, sem Ti podala najprej dohodek od mladih svinj in njih mladičev, ker so te preje skotile nego stare svinje v drugo.

Naši svinjaki so se znatno pomnožili s tem, da je 10 starih svinj skotilo od začetka rožnika do konca mal. srpana drugokrat v letu svoje mlade. Mladičev to pot ni bilo toliko kot spomladi, skupaj le 96. Od teh 96, od katerih je bila večina prav lepa, je bilo že naprej naročenih 60 komadov. Naše velike stare svinje so bile daleč na okoli znane in neki posestnik, ki je redil mnogo molzne živine in zraven pital prešiče, nam je odvezel precej bremena. Pujski so bili vsi stari čez 7 tednov in so šli po 20 kron za komad t. j. (60krat 20) K 1200
 Drugih 30 smo morali oddati le po 18 kron „ 540
 in zadnjih 6 smo ohranili za domačo klavščino prihodnjega leta. Računjamo jih prav po ceni po 15 kron „ 90
 Druga skotitev starih svinj znaša tedaj K 1830
 Dohodek mladih svinj z mladiči „ 9215
 Prva skotitev starih svinj „ 2348
 skupaj . K 13393

Z ozirom na te vspehe mi je izrekla gospoda najbogatejše priznanje, ne samo, da sem prejela daril, ki so v vrednosti visoko presegale mojo letno plačo, marveč mi je moj gospodar tudi priznal, da je bila ravno prešičjereja ona stroka gospodarstvu, pri kateri je bil največji čisti dohodek. Krave so prinesle po izdatku mnogo tisočev za močna krmila, peso in krompir 10.800 kron, ovce pa le 7200 kron in dočim je bilo treba za krave in ovce več hlapcev in pastirjev z družinami vred, je oskrboval vse prešiče en sam mož, kateremu smo za par mesecev dodali še mladega pastirja.

S svojim opisom, predraga Janja, Ti seveda ne želim vbiti misel, da je ta način svinjereje edino pravi in edino možni, lahko se redi tudi drugače in poznam gospodarstva, v katerih mladih pujskov prav nič ne prodajajo, ampak vse spitajo, da so do 2 stotov težki. A zato je treba veliko svinjakov in teh nima vsak.

Slednjič mi dovoli, predraga še eno besedo z ozirom na one gospodinje, ki trdijo, da je treba pri prešičih imeti srečo, drugače se nič ne opravi, nekaterim baje taka sreča kar ni usojena od belih žen rojenic. Same so baje že večkrat poskušale s prešiči, bilo je dovolj krme, in pridno so oskrbovale živali, toda vse vkup ni nič pomagalo in da se jim ni treba na večno jeziti, so raje prodale poslednji repek iz svinjaka.

Zdaj si kupijo vsako leto par mladičev za božič in veliko noč; pri tem človek vsaj ve kaj ima in mir je v hiši. Tako mnoge gospodinje

„Kjer Bog skrbi, tam potrebe ni“ ali z drugo besedo: vse je odvisno od blagoslova božjega; kdo ne ve tega — vendar pogledjmo nekoliko okrog sebe in našli bomo, da Bog najbolj pridne ljudi tudi najrajše blagoslavlja. Zato prijateljica moja in s Teboj vse ljube slovenske gospodinje, ki

želite morda goreče, da bi gospodinjstvo prinašalo vendar kakšen krajcer več kot doslej, bodite pogumne in poskusite z eno ali dvema svinjami, a ne pozabite dobrih svetov, ki Vam jih podajajo dobri spisi in dolgoletne skušnje izurjenih gospodinj. Prepričana sem da se tudi po Vaših svinjakih oglasi sreča.

Samo pred eno rečjo Vas moram posvariti, ne dajajte otrobov in zdroba brezmiselno, brez tehtanja prešičem, kajti preveč ali premalo, oboje lahko napravi veliko škodo. Ravno v prešičjereji se mi je mnogokrat zelo čudno zdelo, da se tako malo ve, koliko dobiva vsaka žival močne krme na dan. Ali ima pa to kak smisel, ako dobivajo mladi prasci, ki rastejo, potem svinje in slednjič prešiči, ki jih pitamo, isto krmo?!

Zato naj se za vsako vrsto prešičev posebej stehta ali pa zmeri močno krmilo, ki ga ima dobiti; v $1/4$ uri se da veliko storiti. Vzemi 2 litersko kositrno posodo z ročem in porazdeli razna krmila v pripravljene posode. 2 litra rženih otrobov tehtata kake $1\frac{1}{2}$ funta, 2 litra zdrobljene rži 2 funta, 2 litra zdrobljenega ječmena $1\frac{1}{2}$ do 2 funta.

Šele tedaj, ako natančno vemo, koliko da so prešiči potrebovali močnih krmil, šele tedaj smo v stanu preračunati čisti dohodek kake prešičjereje, naj bo majhna ali velika.

Seveda je treba s krompirjem, repo, peso tudi računati in je treba tudi vedeti, kako visoko naj se računa posneto mleko.

Tako upam, da sem vsaj deloma ustregla Tvoji radovednosti, sicer pa bo najbolje, da prideš enkrat sama in si ogledaš našo vzgledno prešičjerejo.

Veseleč se skorajšnjega svidenja, Te pričakuje vsa Tvoja

Lina.

Rezanica za molzne krave.

Prav velikokrat so delali vže poskuse v tem smislu, je-li naj se ali po zimi seno reže ali pa naj se nezrezano poklada. Kakor po navadi, je tudi tu čim več glav, tem več misli. Poskuse glede našega vprašanja je delalo tudi kmetijsko preskuševališče v Menu v severni Ameriki, to ni moglo najti nobene posebne prednosti pri krmiljenji zrezanega sena ali zrezanih turšičnih stebel. Na viskonzijski poskusni postaji pa so spoznali za dobro, ako se koruzno steblovje razreže. Tudi poskusi v državi Indijana so pokazali, da je imelo razrezano deteljino seno lepše vspehe nego dolgo. Profesor Henry se je mnogo let pečal s temi poskusi in na tej podlagi pravi:

V vsakem gospodarstvu, kjer je kaj več molznih krav, bi se morala rabiti slamoreznica. Ta stroj se ne potrebuje samo za rezanje turšice namenjene za kisanje, ampak tudi po zimi za rezanje dolge krme. Nikakor ne kaže krmiti celih koruznih stebel, kajti ako koruzo razrežemo, potem tudi trje konce tako predelamo, da jih živina žre, dočim za nerazrezane ne mara, ter so vsled tega za nje zgubljeni in vendar imajo ravno spodnji debelejši konci največ redilnosti v sebi. Ako od zrezanih stebel ostane kaj v jaslilih, kar pride potem v gnoj, to nima nič v sebi; drugače pa je pri celih steblih. Kako sitno je vže snazhenje hleva, ako so pod živino dolge koruzne preklje, kako nerodno je pozneje pri kidanji, nakladanji in odkladanji gnoja, kaj pa še le pri podoravanji in branjanji! Sem in tje se je primerilo, da krave zrezane turšice niso hotele jesti. Ko so stvar preiskavali, so našli, da ostre sečne ploskve stebel ranijo lahko sluzno kožico v gobcu. Ako dobivajo dalje krave samo koruzna stebila in v preobilici, potem se tudi lahko zgodi, da jih puste. Zato bi živali ne smeli z njimi preobkladati in jim

za izmeno dajati tudi druge krme. Seveda morajo biti jasli vedno snažne. Zato ne pokladaj živini nikdar več nego more naenkrat snesti, potem bodo ostali v jaslilih le največji in najgrobejši konci.

Ti poskusi torej kažejo, da živina izkoristi mnogo več zrezanih koruznih stebel, kakor pa bi nerazrezanih.

Sadjarstvo.

Sadno drevje ob poljskih potih.

(Konec.)

Kar zadeva talne razmere, lahko rečemo, da bodo v peščeni glini uspevale skoro vse vrste sadnega drevja, seveda le, če sta tudi krajevna lega in podnebje ali klima prava. Za bolj ostro podnebje se priporočajo te-le vrste jabolk:

Zimska zlata parmena (v resnici zlato drevo, ki mi je bilo vse obešeno pomarančastega sadja, ko je drugo drevje štrlelo večinomoma gole veje proti sinjim oblakom), velika kaselska rajneta (kosmač ali ledrar), zlatorumena poletna rajneta, landberški kosmač, kraljevi kratkopezelj, viržinsko rožno jabolko, rudeči astrahanec, devičnik, škrlatni kusinot, sivi kratkopezelj, rudeči štetinec, šampanjska rajneta, zeleno knežje jabolko, karpentin, Parkerjev peping, beli zimski tofeljček, rudeči jajčevce; izmej hrušek bi bile za iste razmere: dobra sivka (menda tudi brutta bona imenovana), zimska Nelis, gospa Verte, Ligelnova maslenka, postrvenka, solnograjka (salcburgarica), hanoveranska jakopovka, pikčasti poletni trn, zgodnja zelena majdalenka, rudeča dehantovka, dobra Lojza avranska, experenova gosposka, rimska maslenka in potem razne hruške za kuhinjo in za mošt v še bolj ostrih legah, kakor: suhi martin, kamperjeva venera, gomoljka, vajlerjeva moštnica, divjak einsiedelnski, šampanjsa pečenovka, velika romeltska in še več drugih vrst.

Od koščičastega sadja se priporočajo pred vsem izborna in

preskušena domača češplja, ki pa mora biti požlahtnjena in od črešenj: velika črna hrustavka, Krügerjeva srčnica, velika princezinja, hedelfingška velikanka, velika gobet in kraljica Hortenzija. Jablane in črešnje zasajajmo 8 do 9 metrov narazen, hruškovo drevje 7 do 8 in češplje 5 do 5¹/₂ metra.

Z ozirom na precejšnjo ožino, ki jo imajo večkrat poljska pota ne svetujemo saditi drevje paroma po dvoje in dvoje nasproti

• • • • •

• • • • •

ampak raje zvezno takole:

• • • • •

• • • • •

ker se pri tem prostor bolje izrabi in nasadi mnogo menj škodujejo, če vže sploh kaj škodujejo.

R. iz Ježe.

Splošno.

Plazovi, kako jih zabraniti?

„Pod solncem ni ničesar brez sence“, pravi pregovor, govoreč o nepopolnostih tega sveta. Ali če premišljujemo razliko in množino težav in nadlog po svetu, ne bomo se zlagali, da je primerno z njimi najbolj obložen — kmet in stan njegov. Ni ga skoraj plačila od visoke gospode do bornega reveža; od popravkov ali naprav, kar se dele po svetu; pa tudi ne vremenskih nezgod, — kjer vse in povsodi ne bil bi prizadet — kmet, bodi si že kakoršen koli! — More li zmagovati vse, ali ne, to vprašanje je kaj različno, če tudi je na dnevnem redu, v raznih knjigah, — pa vidi se tudi na zemljisčih. — —

Menim v naslednjem povedati le, koliko in kakšnih škod prizadevajo kmetu razne nevihte. Ne le samo toča in poplavi, ne le samo sadežem na zemlji ali drevju, temuč grozno je včasih, koliko se še tudi s tem zemlje pokvari in to ne za kratko časa, temuč za množino let, morda za — vselej. Mislim tukaj na nesreče, s kate-

rimi se pokončava zemlja in stori kraj nerodoviten — nič vreden! Z vodami se zemlja trga, odnaša ali na nepristojnih krajih kupiči, v gorah in hribih pa se ona izplahuje, da je za tem videti vse odrtu in razdrapano.

Ali je temu kaj pomoči? To vprašanje si zastavljajo celo učene glave, posebno kadar se je kakšna nesreča že izvršila. Takrat se napravljajo drage pregledave in snujejo načrti, — vse je polno dela in stroškov menda tudi ne manjka, žalibog da večkrat ostane to le na — papirju. —

Če se o tem govori posamezno, ne more se obsojati še splošno. Nevihte namreč trgajo naglo, popravki za njimi pa so počasni, težavni, dostikrat nedovršni. Vsled tolikih zaprek treba združiti vse moči, po domače rečeno naj prispeva s pomočki država, dežela, okraj in občina. Seveda nikakor ni zraven pozabljen kmet, kateremu je naložena največja naloga če mu je le količkaj do svojega posestva. In ravno on je, kateremu so namenjenje te vrstice, kajti njemu prva škoda je, ako se mu zemljišče trga, njemu prva dolžnost ali skrb da se ono popravlja.

To naj velja toraj za splošno! Sedaj pa nekoliko premišljujmo, kako se da zemlja nekako okovariti, da jo nevihte tako naglo ne trgajo. Posebno v obrežnih krajih je to treba oskrbeti prej, nego se je vsula povodenj, kadar ni več pomoči.

Tu je treba veliko premisleka, temeljitega dela, pravih pomočkov in resne dovršbe. Ako jedno ali drugo manjka, gotovo ne bo uspeh dovoljen. Ker žalibog povsod in ob vsakem času ni pričakovati kmetu pomočkov ali sredstev od drugod, naj mu služijo kot svet sledeča navodila:

Naj se najprej zanaša na svoje moči!

Nesreča se lažje obranja, nego odganja. To pravilo, kakor povsod, velja posebno še tukaj. Po-

mislimo najprej, kaj je vzrok plazovom? Prvič preveč nakopičen rob njive, kjer se voda zadej napoji in nabere, drugič pa robovi in bregovi, kjer leži zemlja brez rastlin, katere bi njo k tlem privezovale z svojimi koreninami.

Robovi na njivah so se že od starih časov kaj nerodno popravljali s tem, da so imeli navado prvo brazdo od njive zapeljati ali znositi na vrh njive. Misel je bila pametna, ali sredstvo — delo je bilo mučeniško! Radi tega je ta navada sedaj menda že odpravljena.

Pač pa je pametna skrb, da se od roba zgoraj ležeče njive izvaža zemlja na nižje ležeče. Tam pač ni toliko izgovora za mučenje živine, zamudo časa in porabo orodja. Kdor se hoče potruditi, ta bode to delo opravil, pač pa najraje v prostem času, kadar mu ni k vsakemu delu še posebej plačane roke. Mislim namreč samo na slabe drage delavce!

To se pa stori seveda najlažje v spomladi. Čas je bolj primeren, zemlja tudi, samo trdne volje je še treba, pa se to zgodi brez velikih stroškov, da potem to delo in uspeh človeka veseli.

Drugače pa je, ako je zemlja jako podvržena raznim nevarnostim, najbolj pa plazovom. Tukaj ni lahka reč, tudi ne majhna skrb! Ne samo nalivi, še več nam sneženi plazovi skazijo ves naš trud. Pogoste zgodbe in uplivi nas učijo, da je človek posamezen preslab, da bi vse zabranil! Treba je premisleka in skupnega dela!

Vendar to prepustimo združenim močem, pa se raje obrnimo k posamezniku, drobnemu kmetu. Njegovo zemljišče preglejmo in po možnosti svetujmo.

Kakor rečeno, plaz se da le zabranjati, v svojem teku pa skoraj nikoli zabraniti. Brani se pa večinoma s tem, da se ona zemlja, katere plast je brez trdne zveze s koreninami, zasadi z zato primernim drevjem. In zato je treba

kmetu skrbeti, da se takšni kraji s primernim drevjem obsade in oskrbujejo.

Zato pa je treba drevje izbirati. Za kraje, kjer je travniščina, je treba sadnega drevja, katero je glede korenin priporočati češplje, posebno še, ako je lega proti solncu. Primerno trdne so še tudi nekatere hruške, pač pa ne sladkih vrst, katere še iz drevesa vse preganja, nikar da bi jih branilo pred nezgodami. Bolje mimo tega je raje udomačiti drugo listnato drevje na pr. jesen, javor itd. Kjer pa je svet le preveč strm, velja tudi udomačiti drugo listnato drevje, zlasti ono, katero daje ob svojem času trpežen les za marsikako porabo. Velja za to gaber, trnovec itd. Ako se ta v spomladi primerno otrebi, vzraste drevo, katerega les je najbolj čistlan za kolarstvo. Posebno velja to v strminah in ob skalah, kjer drugačno drevje ne uspeva. To velja posebej še za strme pašnike, kjer je dostikrat še v nevarnosti živina, da ne ponesreči.

Ako premislimo vse to, skrbeli bomo, da zasadimo vse škrbine in nasledke plazov s primernim drevjem, da ne bode peči zemlje puste, temveč primerno zasajene, v prid našim potomcem in v kras domovini. Pohorski.

Želod za krmo.

Krmilna vrednost želoda sicer ni posebno velika, vendar pa tolika, da bi ne bilo kar nič pametno, ako bi ga pustili tam, kjer se ga dobi brez truda veliko (ubožni otroci in slabotni ljudje ga lahko pobero) ali se ga lahko nakupi za majhno ceno, ako bi ga v teh okoliščinah pustili na strani brez koristi. Po Wolfu in Semanu so 3 kg želoda toliko vredni kot 1 kg ovsu in 1 kg rži ima isto moč kot 4 kg želoda. Želod je prav dobra piča za pitanje, ako si ga prasci sami v gozdu poiščejo in sicer močne, zdrave živali, ki se pravilno vodijo in dobijo po noči

vsaj nekoliko zavarovano ležišče. Tudi slanina je po pitanju z želodom dobra in jedrnata. V hlevu doma pa se krmljenje z želodom ni vedno obneslo. Vsekako svarimo dajati prašičem preveč želoda. Ako nimamo svežega želoda na razpolago, tedaj priporočajo dajati vsem prešičem, tudi plemenskim in mladim živalim od jeseni do spomladi vsaki dan zmerno porcijo želoda, žival naj pa želod pobira sama na vrtiču, kamor se ji potresa. Svinjam zadnji čas pitanja ne dajemo več želoda, ker jih tudi več ne puščamo na slobodno premikanje; pač pa bi jim dali lahko vsaki dan v kot svinjaka mero želoda, pomešanega s peskom in zemljo. Želod v zmerni množini vpliva ugodno na zdravje, v preveliki množini, zlasti pa, ako bi izključno ž njim pitali v hlevu, bi škodoval.

Želod je najbolji, ako ga pokladamo surovega, hraniti na vlažnem in ga pred krmljenjem dobro namočiti, da se napne, najbolje je, če nekoliko vzkali. Hraniti želod je najbolj priprosta stvar na svetu. Hranimo ga lahko v jamah v zemlji, lahko tudi v malih s proto pokritih zasipih, podobno, kakor bi nasuli želoda v brazdo in ga pokrili s prstjo, ki pokriva posamezen želod. Lahko tudi stresamo želod na prosto v gozdu, da leži eno do dve coli na debelo, in ga mimogrede pokrijemo z listjem, rušo ali mahovjem.

Seveda je precej drugače zasukana stvar, ako želod posušimo, olupimo in zmeljemo. Z olupljenjem zgubi želod veliko škodljive grenkosti (to dosežemo pri svežem želodu z mehčanjem in kaljenjem deloma) in potem se želod zdrobljen da veliko boljše z drugo krmo pomešati. Toda tako ravnanje je za enega kmetovalca veliko prezamudno, zato se bolje izplača krmiti surovi želod. Seveda če bi bil v kakem kraju, kjer je posebno veliko želoda, podjetnik, ki bi hotel v večji meri prašičerjem izvrševati to delo, potem bi

le svetovali te prilike se kar najizdatneje poslužiti in krmiti želod kot zdrob (šrot), ker je želod precej enostranska piča — to je tudi važen vzrok, zakaj ne krmimo s samim želodom — zato storimo vedno prav, ako pokladamo poleg njega še močno dušičnata krmila, grahov, bobov zdrob in podobno. Ratar.

Število izseljencev iz Evrope.

Izseljevanje je eno izmed najresnejših vprašanj, pred katerim stoji novodobni državnik. Saj je ljubezen do domačije vendar tako naraven, vsakemu človeku prirojen čut, da zapuščamo domovino le iz posebno važnih vzrokov, in čim dalje navzdol stopamo po družabni lestvici, toliko pristrčnejši je domovinska ljubezen in toliko večji strah pred tujino. Zato je presresnobna prikazen, ako prijemajo velike množice ljudstva za potno palico in zapuščajo domačo grudo. Politični in verski prepiri so bili nekdanj glavni nagibi velikih ljudskih preseljevanj, danes so ti nagibi sicer še tudi velikega pomena na preseljevalno gibanje, vendar pa so zaostali za najodločilnejšim nagibom: družabno bedo.

C. kr. delavsko-statistični urad v trgovskem ministerstvu je objavil poročilo naseljevalnega odbora zedinjenih držav za l. 1902. Po tem poročilu se je zvišalo število priseljencev v zvezne države od 469.000 v l. 1901 na 619.000 v l. 1901 in sicer je znašalo število priseljencev:

	1901	1902
iz Laškega . . .	136.000	178.000
„ Avstr.-Oger. . .	113.000	172.000
„ Ruskega . . .	85.000	107.000
„ Angleškega . . .	46.000	46.000
„ Švedske in Norveškega [36.000	48.000
„ Nemčije . . .	22.000	28.000

Prirastek je, kakor se razvidi iz tabele, najmočnejši pri nas in naša država bo izkazala za leto 1903 najbrže največje število izseljencev v severno Ameriko.

Po narodnosti je bilo lani 21·5% Slovakov, 18·8% Poljakov, 17·5% Hrvatov in Srbov, 13·7% Ogrov, 9·6% Nemcev, 7·5% Židov, 3·2% Čehov, 6·3% odpade na druge narodnosti. Silovito je zastopan mej izselniki slovanski živelj, kateremu pripada 68·5% vseh izseljencev. Tudi Židov je jako veliko.

Razglas.

Vsled razglasa kralj. deželne vlade v Zagrebu z dne 25. aprila 1903, št. 34.653, ostane prepoved uvažanja prašičev iz okraja Rudolfovo na Hrvaško in v Slavonijo še nadalje v veljavnosti.

To se vsled razglasa c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 27. maja 1903, št. 23.701, dodatno k tukajšnjemu razglasu z dne 22. maja t. l., št. 10.628, razglasa s pristavkom, da se zdaj iz političnih okrajev Kočevje, Rudolfovo in Črnomelj ne smejo na Hrvaško uvažati prašiči.

Razglas.

Na podstavi zadnjega uradnega izkaza deželne vlade v Sarajevu deželna vlada na podstavi razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 25. maja 1903, št. 20.572, prepoveduje zaradi svinjske kuge uvažati na Kranjsko prašiče iz okrajev Bos. Dubica in Prijedor.

Določila o uvažanju zaklanih prašičev v nerazsekanem stanju iz ozemelj, zaradi kuge zaprtih in prašičev pod normalno težo iz kuge prostih ozemelj tudi nadalje ostajajo v veljavnosti.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost dne 1. junija 1903 in se namesto onih z dne 22. marca 1903, št. 6078, ki se s tem razveljavljajo, razglasaajo z dodatkom, da se bodo prestopki zoper zgoraj navedene okraje razglašene uvozne prepovedi za prašiče kaznovali po državnem zakonu z dne 24. maja 1882, št. 51, in da se bodo trans-

porti, med katerimi bi se našla tudi samo ena z zgoraj navedeno boleznijo okužena živina, zavrnilo na oddajno postajo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 49.: (M. C. iz D.) Rad bi si zvečal svoje svinjake, ker mi drugo gospodarstvo tako malo nese, zato upam od prešičjereje vsaj nekoliko dohodkov. Ali bi mi mogli, blagorodni gosp. urednik preskrbeti vsaj površno sliko iz kakega resnično obstoječega gospodarstva, ki bi bila v stanu vlti mi poguma za nameravano podjetje. Prav hvaležen bi Vam bil zato . . .

Odgovor 49.: Zelo nas veseli Vaša namera, ne samo, ker trdno upamo, da pomaga posrečeno to početje Vam na noge, ampak tudi iz našega narodnogospodarskega stališča, ker je zelo želeli, da bi se pri nakupu prascev vendar enkrat oprostili odvisnosti od sosednje Ogrske s preslabimi živinozdravskimi naredbami. Nedavno došlo pismo neke štajerske sotrudnice Vam utegne služiti, zato smo je priobčili mej glavnimi članki.

S e j m i.

Na Kranjskem:

- 11. julija v Senožečah.
- 12. " v Trebnjem. Planini, Kropi Gornji Planini in Zgornjem Tuhinju.
- 13. " v Vinici, Starem Trgu na Kočevskem.
- 14. " v Jagnevcu.
- 17. " v Zdenski vasi.
- 20. " v Metliki, Koprivniku.
- 22. " v Hinah.
- 23. " v Banji Loki.
- 24. " v Loki, Semiču.
- 25. " v Kočevju, na Vrhnikih. Narinu (Postojnski). Veliki Loki p. Temenici.
- 26. " v Leskovcu pri podružnici sv. Ane. v Višnji gori, Domžalah, Radovljici (za blago), na Bitnjah, v Bohinju, Cerknici.
- 27. " v Kostanjevici, Lukovcu, Šmartnem pri Litiji in Selčah, Toplicah in Vrhu (Idrijski kant.)
- 1. avgusta v Kranju (konjski), v Vinici in v Osilnici, Št. Volberku.
- 2. " v Dolu.
- 3. " v Dolih pri Litiji, na Gori pri Ribnici, Kranju na Vidmu in Vrhovcu (Kočevje),
- 9. " v Št. Petru (Notr.)
- 10. " v Ribnici, Dvoru, Rovtah (Vrhn. kant.), Dobu, Železnikih, Kamni gorici, Igu, Travi, Radečah, pri Lorencu na Temenici.

Na Štajerskem:

- 12. julija v Rogatecu, Boštanju pri sv. Marjeti (v Goricah na Planini).
- 15. " v Zdolah, soseski Pleterje.
- 16. " v Dobju.
- 17. " v Muti in pri sv. Filipu v Verocah.
- 18. " v Velenju (živinski sejm.),
- 20. " pri sv. Barbari, Arnužu in Vitajnu.
- 22. " pri sv. Magdaleni (Marborgu), pri sv. Mohorju, (Podčet. kant.) v Vildonu in pri Sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju.
- 25. " v Bistrici, Kozjih, Lipnici in Selcih pri sv. Urbanu pri Ptujem in v Žavcu.
- 26. " v Frankheimu pri sv. Križu (pri Ljutomeru), na Tinskem na Teharjih.
- 27. " v Armužu.
- 30. " v Kostivnici.
- 31. " v Konjicah in Dobu pri Hrastniku.
- 2. avgusta pri sv. Lenardu (Slov. Goricah).
- 5. " v Trbovljah, Ptuju, Loki, Lembergu.
- 10. " v Ločah, Brežicah, Podčetrtnom, Radgoni, Slovenskem Gradcu, pri sv. Barbari, pri sv. Mariji v Jarenini, pri sv. Lorencu (Ptuj. Polju), pri sv. Lorencu (v Pušavi).

Na Koroškem:

- 19. julija v Gradišah.
- 25. " v Strosberci.
- 26. " v Kutarčah in Saksenberzi.
- 5. avgusta v Črni in Pliberku.

Na Primorskem:

- 11., 12 in 13. julija v Ogleji.
- 11. julija v Suti ali sv. Tilihu in Osobu (Vid. d.) tri dni.
- 13. " v Drenciji (Vid. d.)
- 21. " v Palmi.
- 24. " v Čubaru.
- 1. avgusta v Dutovljah.
- 2. " v Pazni (Pisino).
- 5. do 20. v Vidmu (v Furlaniji).

Priporočila se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Preselitev. kemična tovarna Mihael Barthel & Comp. Dunaj, X. Posebnosti: Krmilno apno, karbolineum, lepenke za strehe, olje in mast, kako antimerulion proti hišni gobi.) bo svoje pisarne in skladišča od 12. t. m. naprej iz X., Keplergasse 20 v X/3 Siccardsburggasse 44 preselila.

Oglas iz Istre! "Gospodarsko društvo" v Pazinu posreduje pri kupovanju vina. Opozorujejo se na to trgovci z vinom. Društveni urad je v hiši predsednika dr. Kureliča.

Žimo za postelje in konjsko opravo, različne kakovosti izdeluje

183 5-4

Jos. Knifc
Stražišče pri Kranju.

Kupi se oprava za manjšo trgovino.

Proda se: Šupa in svinjak, otepi, pšenica in proso.

Kje? — pove "Gospodarska zveza".

Tko želi izvrstnoga naravnoga vina, istrijanca črnoga i beloga kupiti, neka se naravnost obrne na posestnika in kmeta **Venceslava Križmanič v Ježenju**, pošta: Tinjan, Istra, kateri se obveže za odgovarati sa pismi in na zahtev pošilja uzorce.

Perilni stroj. Dan pranja je v grozo vsakem gospodinjstvu. Čas se izgubi, ves dom se onesnaži, pari se dušno; vse to more gospodarja in gospodinjo spraviti v obup. Pri pranju je doma vse narobe. S perilnimi stroji se temu pomaga. Tak stroj traja cel rod in ne potrebuje nobenega popravila. Lahek je, da ga dete izlahka obvlada. Nic ne ropoče in ker je zaprt s priklopom, omejuje parjenje. Perilo se varuje in vpere mnogo čišče, nego z roko ali na navadni perilnici. Za kar se potrebuje pol drugi ali dva dni, izvrši perilni stroj za nekaj ur. Ker se prihrani čas in perilo, se izplača stroj vsakemu domu najdalj za dve leti. Izvrstne perilne stroje ponuja društvo **Hospodář v Hustopecih nad Bečvo Morava**. — Zahtevajte cenik.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Pogoji

za odpravljanje brzovoznega blaga z odpravnimi listi (naročba).

1. V okrožju c. kr. avstrijskih državnih železnic odpravljajo se z odpravnimi listi pravilno ponavljajoče se pošiljatve preskrbovalnega blaga in vračajoči se prazni zavoji, v kolikor te pošiljatve po blagovnem ceniku, delu I. za avstrijsko ogrske bosansko hercegovinske železnice ne spadajo pod navadno brzovozno blago; vozne pristojbine pa se mesečno obračunavajo.

Za te pošiljatve veljajo določila omenjenega cenika s sledečimi premembami in dopolnili.

2. Odpravljanje z odpravnimi listi prijaviti je pismeno najkasneje 8 dni prej oni postaji, kateri naj se blago za odpravo odda in se mora tej tudi naznaniti določilno postajo in naslove prejemalcev. V kolikor naj se blago oddaja ali izroča na postajališču ali zvezini postaji, na kateri kaka tuja železniška uprava službo opravlja, treba je za to dovoljenja onega c. kr. ravnateljstva državnih železnic, v čigar okrožju tista postaja ali postajališče leži, na katerem naj se blago oddaja.

3. Stranka ima naznaniti najvišji znesek, katerega dosežejo v teku enega meseca odpravne pristojbine za prevoz blaga in vračajoče se zavojne in dati varščino v gotovini, katera ostane za predujem na voznino in se ne obrestuje.

To varščino v gotovini je, ako se blago za odpravo odda na postaji, založiti pri tej, ako se pa odda na postajališču, založiti pri oni postaji, katera ima zaračunavati dohodke tega postajališča (zaračunovalna postaja).

Položitelju izroči se položni list in iztis predležčih pogojev.

4. Odprema se pri odpravljanju polnih posod in vračanju zavojev na podlagi odpravnih listov (s tiskanim kolkom), po posebnem uzorcu.

Naročnik mora za vrnitev zavojev potrebne odpravne liste pri oddaji polnih posod sam preskrbeti. Ta odpravni list se prejemalcu v določilni postaji izroči. Naročnik mora napisati naslov, odpošiljalec zavojev pa popisati druge razpredelke.

Iztisi odpravnih listov prodajajo se na postajah in sicer odpravni listi s tiskanim kolkom 2. vinarjev po 3 vinarje, odpravni listi z tiskanim kolkom 10. vinarjev po 11 vinarjev.*)

Ako se blago za odpravo odda na neopremljenem postajališču, ali postajališču, kjer ni nikogar, ki bi znal pisati, ali kjer službo opravljajo zasebne osebe, tedaj ima stranka v svrhu obračuna za vsako pošiljatev preskrbeti odpravni list in še izpisek iz odpravnega lista po posebnem uzorcu. Potrebne obrazce ima stranka preskrbeti.

5. Na zahtevanje pošiljalca se prejem pošiljatve potrdi na dvojniki odpravnega lista, katerega ima pošiljalec preskrbeti in se kot tak zaznamuje. Sprejemni listi se ne napravljajo.

6. Vsaki tovorek mora imeti popolni naslov prejemalca. Na zavojih, kateri se med dvema postajama ali postajališčema pravilno tje in nazaj pošiljajo, morajo biti trpežno zaznamovana imena teh postaj oziroma postajališč, in vlastinski znak lastnika. Pri vporabi pločevinastih znamk morajo biti vtisnjene črke in številke najmanj 2 centimetra debele.

7. Posode za mleko morajo biti uradno zmerjene in zaznamovane.

*) Za prevoze na daljave do 38 km uporabljajo se odpravni listi s tiskanim kolkom 2. vinarjev, za prevoze na večje daljave pa odpravni listi s tiskanim kolkom 10. vinarjev.

8. Pri oddaji za odpravo se morajo na zahtevanje sprejemnega urada pokazati uložni listi varščine.

9. Nakladanje in razkladanje preskrbi železnica. Pošiljalci in prejemalci pa so dolžni, ako železnica to zahteva, da pri tem pomagajo.

(Konec prihodnjič.)

Obrt.

Mlinarske razmere z ozirom na boljšo vporabo domačega žita.

Po predavanji gosp. Št. Steinmetza v saksonski kmet. družbi.

(Konec)

Kakor znano stane ječmen za krmo mnogo menj nego ječmen za pivo. V mlinarstvu pride dandanes $\frac{1}{4}$ da celo $\frac{1}{3}$ onih redilnih snovij, ki se najdražje plačujejo v odpadek. Kako bi torej moglo biti drugače, da se je morala pri taki mlinariji za živinsko pičo tudi žitna cena primerno znižati. Že Liebig je rekel, da redilna vrednost določuje ceno kakega splošno ljudskega hranila. Pri tem so pa nečisti otrobi današnjega mlinarstva vendar tudi mnogo predragi v primeri z drugimi živinskimi krmili.

V našem tako higijeničnem veku, ko se celo za živino zahtevajo čisti otrobi, hoče tudi človek nehote čistega in torej okusnega kruha. Mlinar in pek pa si prizadevata samo za to, da dasta bel kruh, če tudi je že davno dokazano, da okusne snovij v žitu niso bele, ampak rumenkaste.

Ako ljudje dandanes zahtevajo belega kruha, imajo v toliko prav, ker je v črnem kruhu navadnih mlinov veliko, veliko preveč nesnage in zopernih, celo zdravju škodljivih delov.

Enostranska cenitev moke po beli barvi je eden glavnih vzrokov, da je prišla ob ceno domača pšenica, domača rž. Kajti na ta način se je izcimila tehnična zvižaja, da dajo z velikim pritiskom med gladkimi valjci moki bel lesk. To je podobno kakor pri slad-

korju ali pri škrobu! Pod pritiskom zmlet sladkor je videti mnogo belejši nego isti sladkor v kristalih.

Takošna mlinarija, kakoršno imamo danes, je vzrok da izgubi naše mehkejšje, domače žito deloma sposobnost za vpijanje vode, dalje tudi pripravnost za lepo kipeenje (testo ne gre tako lepo gori) in s tem celo pripravnost za peko.

Naše podnebne razmere so vzrok, da je naše žitno zrnje vedno bolj mehko, nego one tuje vrste, ki jih zahtevajo valjčni mlini. A povsodi znana stvar je, da so plačevali pred 15—20letimi naši mlinarji za to domače žito najvišje cene, zlasti še za tako pšenico in da niso hoteli mleti inozemskega žita.

Od takrat se je pa veliko spremenilo, ker so se mlini bolj in bolj premenili v valjčne mline, ki so pripravni le za trdo žito. Nočem sicer reči, da se ne bi dalo tudi v valjčnem mlinu žito zmleti rahlo. Toda taka grobejšja moka nima tako lepe barve, zato se vsepovsodi prav močan pritisk, kateri pa more prenesti samo trpežnejše inozemsko žito, ne da bi trpelo na pripravnosti za peko. Vsled te mlinarske tehnike morajo imeti naši mlinarji tudi inozemsko pšenico za mlečev. Mi moramo to tuje žito plačati, če tudi stane več nego domače žito.

Ako bi hoteli naše domače žito z umetnim sušenjem usposobiti za to trdo mlinarstvo, bi bila to velika napaka. Kajti vsako izumetničeno ravnanje škoduje sposobnosti za peko ravno tako kakor tako zvano „umetno mlinarstvo“.

Ker se zamenjava učinek z vzrokom in ker je naša napačna mlinarska tehnika potrebovala tudi nekega opravičila, so raztrosili novico, da naša domača pšenica in rž sama zase ni dobra za peko. To je očitvidno obrekovanje, ki je prineslo avstrijskemu poljedelstvu že milijone in milijone škode.

Št. Steinmetz nabira vže dalje časa izkušnje o pogojih pri žitu za dobro peko. L. 1880. je vodil večji trgovski mlin na južnem Bavarskem, kjer so kakor po navadi mleli polovico ogerske, polovico domače pšenice. Enkrat slučajno ni bilo nič ogerske pšenice pri roki za mešanje in še bavarska pšenica je imela precej hib. Kljub prav pazljivi mlečvi si vendar ni upal Steinmetz te moke izročiti peku. A nek pek, ki je bil eden najboljših odjemalcev je hotel imeti eno vrečo za poskušnjo. In res so poslali za šalo vedno nergajočemu peku eno vrečo te grobo mlete moke. Vspah jih je kar osupnil. Pek je prišel in je kupil celo zalogo z utemeljitvijo, da tako dobre moke že davno ni več pekel.

Vže tedaj mi je prišlo na misel, pravi Steinmetz, da v našem mlinarstvu, kakor dela sedaj, ne more biti vse v redu. Pozneje sem še večkrat delal podobne skušnje in dobil vselej prav dobro moko za peko.

Podobno je z ržjo. Mali mlini na vodo bi bili vpricho velikih parnih mlinov že davno potihnil, ako bi ne bila okusnost in pekarska sposobnost moke iz teh mlinov njihova rešitev.

Poznam peke, ki imajo lastne mline v katerih že leta in leta meljejo mnogo bolj grobo moko, nego navadni mlinarji, ki pa vendar peko vedno dober in okusen kruh. Glavna stvar pri tem pa je, da ti peki dobivajo iz domače pšenice ne samo mnogo več moke,

ampak tudi bolj redilno moko, kot navadni mlinarji. Res bi se pa dala njihova moka v močni trgovini težje prodati, ker pač ni tako lepo bela, ker je napravljena brez močnega tlaka.

Ravno tako je znano, da da moka iz skaljene rži, ako se ji pridene majhno kuhinjske soli, prav dober kruh.

Tedaj, napačnemu dozdevku, beli barvi se žrtvuje pekarska sposobnost domačega žita. To dejstvo je dokazano! Mnogo mlinarjev brez okolišev izjavlja, da se da smleti tudi v onih letih, ko je pri žitu veliko izrastka, iz domačega žita lahko pečljiv, redilen kruh ako se temu primerno tudi melje. Treba le žito temeljito očistiti in potem rahlo zmleti.

Na ta način deluje mlečev po Steinmetz-ovem načinu, za koji deluje že od leta 1889. sem. V Šleziji, kjer je postavil tak mlin, so bili peki kar očarani od te nove moke, tako lepo se je pekla.

Temeljno načelo novega mlinarstva je poprejšnje čiščenje žita z umivanjem in odstranjenjem lupine, brez vsakega umetnega sušenja. Pri tem umivanju v mrzli tekoči vodi se navzamejo vlage samo vnanja lesena vlakna, notranje močnato zrno pa ostane nedotaknjeno. To ravnanje je precej podobno lupljenju mandljev, ki jih rabimo za velikonočne potice. S tem čiščenjem postane celo snetjava pšenica čista in rabna.

Prof. Hofmann v Lipskem je dokazal, da so moke narejene po

tem načinu brez plesnobe in gljivic, ki se nahajajo v navadnih, večji del belih mokah.

Je-li se napravi iz take izvrstno očiščene pšenice ali rži brezotrobna moka v množini nad 82°/_o ali močna moka s 94°/_o, vedno ima ta moka zase prednost boljšega okusa, trpežnosti in zlasti sposobnosti za peko.

Ker je moka brez gljivic, zato tudi čisto kipi in se lahko peče. Peki pravijo, da je potreba tudi menj drož in kruh je prav trpežen ter ne plesni nikdar od znotraj na ven.

Gotovo je toraj, da so v žitu ne nahaja 60—70°/_o slabo čistih, kakor pri navadnih mlinih, ampak do 94°/_o popolnoma čistih in okusnih delov za človeško hrano.

Ne samo mlinarstvo, ampak tudi pekarstvo potrebuje preosnove, ker dela sedaj za 30—50°/_o predrago, nečedno in pomanjkljivo.

Vse razmere v krušni obrti so se pač nezdravo razvile in je treba z energično roko poseči vmes, da zabranimo nadaljno oškodovanje narodnega blagostanja.

Edino le s pomočjo pravilno organizovanega mlinarstva je mogoče našemu kmetijstvu, da odločilno vpliva na oskrbovanje domače države s kruhom. Še-le takrat, kadar se bo cena našega žita ravnala po ceni kruha in izvirala iz nje, še-le takrat se bodo zvišale cene našega žita.

ZADRUGA

Pridobninski davek in rajfaj-senove posojilnice.

Več naših rajfaj-senovih posojilnic poslalo nam je dopise davčnih oblastij, v kojih se posojilnice pozivajo, da naj predložijo napoved za pridobninski davek.

V smislu zakona z dne 25. oktobra 1896 (drž. zak. št. 220) II. poglavje §84 lit. e so pa rajfaj-senove posojilnice t. j. one posojilnice, kojih pravila zadoščajo zahtevam § 1. zakona z dne 1. junija 1889 (drž. z. št. 91) pri-

dobnine proste. Vse rajfaj-senovke, ki so prejele poziv za napoved, naj torej predložite napovedi odklonijo — sklicevaje se na gori navedena postavna določila, a nam naj o tem kratko poročajo.

Zadružništvo na Nižjeavstrijskem koncem l. 1902.

V Avstriji prednjači na združnem polju Nižjeavstrijsko; tam se je zavzel za zadružništvo z vso vnemo deželni odbor, ki neposredno skrbi za razvoj zadružne organizacije.

Kakor posnemamo s poročila nižjeavstrijske zadružne centralne blagajne, poslovalo je koncem leta 1902 — 598 zadrug i. s. 511 posojilnic, 44 mlekarn, 20 skladiščnih zadrug, 8 vinskih zadrug, 7 gospodarskih zadrug za skupno nakupovanje in prodajo, 2 mlinarski zadrugi, 1 lesotrna in 1 čebelarska zadruga — vrh tega 4 osrednje zadruge na Dunaju in sicer nižjeavstrijska mlekarna, nižjeavstrijska vinorejska zadruga, zveza zadrug — in pa centralna blagajna.

Centralna blagajna imela je koncem leta 1902 vlog na tekoči račun K 14,856.000.— koje zaobrestuje po 4·1⁰/₀, prometa imela je K 66,520.437.—, čistega dobička K 31.486·18.

Skladiščne zadruge oddale so v l. 1902. vojaškemu erarju 1440 vagonov zrnja za K 2,000 000.— in drugim odjemalcem 664 vagonov za K 980·000.—.

Mlekarne so prodale približno za K 1,060.000.— mleka in mlekarskih izdelkov, vinske zadruge pa za K 620.000.— vina.

Zadruga tkalcev prodala je za K 338.000.— tkanin.

To so vsekako lepe številke, ki kažejo lepe vspehe zadružništva in nas vspodbujajo na nemurno zadružno delo.

Revizijski zakon je izšel.

V zadnji številki priobčili smo novi revizijski zakon, kakor sti ga sprejeli obe zbornici.

Dne 27. junija 1903 priobčila ga je pa uradna „Wiener-Zeitung“ in je natisnjen tudi že v državnem zakoniku št. LXIII. z dne 27. junija 1903 — pod št. 133.

Zakonu je naslov:

„Zakon z dne 10 junija 1903 — o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug in drugih društev.“

V isti številki državnega zakonika objavljena je tudi „Naredba pravosodnega ministerstva sporazumno s trgovinskim ministerstvom — z dne 24. junija 1903 — s kojo se dajo izvršitveni predpisi k zakonu o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug in drugih društev.“

Določila te naredbe priobčimo v prihodnji številki.

Velika želja, da srčna želja vseh zadrugarjev Avstrije je torej spolnjena — dal Bog — da se spolnijo tudi vse nade, koje stavimo na ta zakon!

Socijalni tečaj na Krku.

Na željo presv. škofa dr. Mahničarja vršil se bo na Krku od 20. do 23. julija t. l. teoretični in praktični tečaj o zadružništvu, osobito v posojilništvu po rajfeisenovem načinu, o pridobitnih zadrugah itd.

Po tečaju se obišejejo pojedine zadruge kvarnerskih otokov.

Za pokritje stroškov dovolila je vlada primerno podporo.

Našim rednim članom, trgovcem in obrtnikom!

V smislu svojih pravil ima „Gospodarska zveza“ poleg zadrug tudi fizične osebe kot člane,

ki se imenujejo ali „Zvezini trgovci“ — „Zvezini obrtniki“ — in „redni člani“. Te opozarjamo na § 11. naših pravil, ki se glasi:

„Vsak redni član zadruge (to je „Gosp. zveze“) ter vsak Zvezini trgovec in obrtnik ima vsako leto prispevati z zneskom 2 kroni k stroškom zadružne oprave. Letni upravni prispevki so plačati meseca januarja vsakega leta na mestu Ljubljana.

Član, ki te dolžnosti točno ne izpolni se smatra **izstopivšim** in njegov opravični delež v znesku 2 kroni ali pa jednaki delni znesek trgovskega odnosno obrtnega deleža, **zapade** v korist zadrugi.

Zvezino načelstvo je opravičeno, v posebno uvaževanja vrednih slučajih dovoljevati izjeme od predstojećih določb“.

Podlistek.

Mala pripoved s kraja, ki še nima posojilnice.

(Konec)

Drugo leto bila je spet dobra letina, vaščani so pridelali mnogo žita in cene so za polovico padle.

Kolač šel je k židu.

„Čas je potekel, moral bom vam poravnati svoj dolg.“

„Ali, gospod župan, gospod Kolač, kaj pa mislite od svojega najponižnejšega sluga — saj ne zahtevam — rad počakam.“

„Če ste tako dobri, ker res rabim letošnji pridelek, da poplačam davke in druge potrebe.“

„Seveda počakam, dokler hočete, gospod župan; kaj ne najin račun je

Pregled

denarnega prometa „Centralne blagajne“ za mesec junij 1903.

Predmet	Vlog e				Kredit				Denarni promet K
	vloženo		vzdignjeno		izplačano		povrnjeno		
	K	h	K	h	K	h	K	h	
Stanje 31. maja 1903	1,665	408 05	—	—	2,617.640	66	—	—	6,948 531 68
V mes. juniju 1903	236	465 51	145.712	06	126.350	13	75 453	23	
Skupaj	1,901	873 56	—	—	2,743.990	79	—	—	
Po odbitku	145.712	06	—	—	75.453	23	—	—	
Stanje 30. junija 1903	1,756.161	50	—	—	2,668.573	56	—	—	

Bilance.

Posojilnica v Dobrépoljah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za osmo upravno leto 1902.

Člani: v upravnem l. pristopilo 75, odpadlo 7; koncem l. 502 s vplačanimi deleži K 1.004; odpovedano 0.

Denarni promet: K 969.487-39.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Posojila	430 538	52	Deleži	1 004	—
Naložen denar	8.662	10	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	434 119	64
Inventar premični	475	39	Brezobr. izposojilo dež odbora	300	—
Zaostale obresti posojil	1.930	27	Predplačane obresti posojil	1.231	71
Delež pri Ljud. posojilnici	4	—	Rezervni zaklad	5.427	56
Delež pri „Gosp. zvezi“	1.000	—	Čisti dobiček	1.774	66
Gotovina 31. decembra 1902	1.247	29			
	443 857	57		443 857	57

Hranilnica in posojilnica v Gojzdu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za četrto upravno leto 1902.

Člani: začetkom l. 37; v upravnem l. prirastlo 12, odpadlo 5; koncem l. 44.

Deleži: začetkom leta K 74; v upravnem letu prirastlo K 24, odpadlo K 10; koncem leta K 88; odpovedano: 3.

Denarni promet: K 43.305-17.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Posojila	9 490	—	Deleži	88	—
Naložen denar	1.724	—	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	12.427	48
Inventar premični	195	20	Predplačane obresti posojil	77	40
Zaostale obresti posojil	16	74	Rezervni zaklad	92	85
Vrednost kolekov	12	68	Čisti dobiček	8	40
Nepovrnjeni prehodni	33	66			
Obresti od naloženega denarja	7	88			
Gotovina konec leta 1902	1.213	97			
	12.694	13		12.694	13

Hranilnica in posojilnica v Izlake,

registrovana zadruga z neom. zavezo, za drugo upravno leto 1902.

Člani: v l. 1902 pristopilo 47, odpadlo 1, koncem leta 134 s vplažanimi deleži K 268; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 142.576-49.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Inventar	253	94	Deleži	268	—
Posojila	57.495	98	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	61.182	03
Zaostale obresti	209	20	Predplačane obresti posojil	42	63
Naloženi denar	710	25	Rezervni zaklad	119	64
Vrpdnost tiskovin	212	—	Čisti dobiček	545	11
Vrednost kolekov	5	—			
Prehodni stroški	422	97			
Gotovina 31. decembra 1902	2 848	07			
	62.157	41		62.157	41

40 goldinarjev — in cena je žitu letos 5 goldinarjev — toraj bi bilo to 8 vagonov — kaj ne gospod župan — dam vam staro zadolžnico nazaj, pa mi podpišete novo — 8 vagonov bi bilo, kaj ne?

Župan ga je gledal — upal, da bo drugo leto še boljša letina — in podpisal.

Prišlo je drugo leto; letina bila je slaba.

Kolač bil je v zadregi, ker ni dosti pridelal, da bi vrnil židu.

Podal se je k njemu in ga prosil, naj ga še do družega leta počaka.

„Dragi gospod župan — gospod Kolač, bodite brez skrbi — saj vas počaka vaš preponižni sluga; kaj ne — 8 vagonov bi bil najin račun — in letos je cena 9 goldinarjev, kaj ne, gospod Kolač, gospod župan — toraj je najin račun 72 goldinarjev — brez obresti, ker jih ne računim svojim dobrim znancem — — seveda ne — in tu vam vračam staro zadolžnico, pa mi podpišete radi ljubega reda spet novo“.

Kolaču se je v glavi nekaj zasvitalo — v prsti ga je zasrbelo, z očij mu je švignilo na žida par bliskov in malo škripanje z zobmi se je moglo slišati — ob enem pa ga je navdajala nada na drugo leto — prijel je za pero — in s trdimi potezami podpisal svoje ime.

„Saj je zadnji podpis, ki ga dobi ta prokleti žid od mene“, je mislil in nevoljen zapustil žida,

„Najrajši bi se takoj rešil, a kje naj dobim denar — sosedi sami stradajo — s šparkase jemati taki znesek, ko ga rabim, pa tudi ne gre, ker so preveliki stroški — nič — počakam še do družega leta — — je modroval župan.

„Zdaj bi res bila dobra posojilnica, pa je nismo hoteli“ — je sklepal in šel na polje.

In prišlo je drugo leto.

Spet se je pridelalo jako mnogo žita — in cena je spet padla.

Kolač je dobil sicer tudi mnogo žita — mogel bi ga celo nekaj prodati — a ta nizka cena . . . in pa žid, kojega se mora na vsak način rešiti.

„Kako bo le zdaj račun zvižal?“

Žid sprejel ga je preprijazno hinavsko. „Gospod župan, gospod Kolač — kaj pa zapoveste?“

„Svoj dolg bi rad poravnal — saj veste, tiste štiri vagone, ki ste mi jih pred par leti posodili.“

Hranilnica in posojilnica v Laškem,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za četrto upravno leto 1902.

Člani: začetkom l. 224; v upravnem l. prirastlo 32, odpadlo 5; koncem l. 251.

Deleži: začetkom l. K 446; v l. 1902 prirastlo K 64, odpadlo K 10; stanje koncem leta 1902 K 520; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 201.579-99.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Posojila	106.654	12	Deleži	520	—
Naložen denar	276	25	Hranilne vloge s kapitalizova-		
Inventar premični	157	95	nimi obrestmi	138.110	43
nepremični	37.960	83	Izposojila	16.500	—
Zaostale obresti posojil	5.064	41	Predplačane obresti posojil	110	22
Predplačane obresti izposojil	57	—	Rezervni zaklad	1.041	54
Terjatev na najemini	2.000	—	Čisti dobiček	110	44
Gotovina 31. decembra 1902	4.222	07			
	156.392	63		156.392	63

„Gospod Kolač, gospod župan, ne zamerite svojemu preponižnemu slugi, ker se nič ne spominja kakih štirih vagonov — celo nič — dragi gospod župan — jaz imam le od vas malo zadolžnico čez 72 goldinarjev — z vašim podpisom — in drugega nič — pa se ne mudi — saj vas rad počakam, ker vem, da so žitne cene precej male — kaj ne — gospod župan — eno leto še počakajmo, da bo boljše — in vi mi podpišete samo le spet prav malo zadolžnico, — kaj ne — 72 goldinarjev je — danes je pa cena žitu 6 goldinarjev — torej ste mi dolžni 12 vagonov žita — kaj ne — 12 krat 6 je 72 gospod župan“

Kolača lotila se je jeza — a se je premagoval — s svojo trdo, zdelano pestjo vdaril je po mizi, da je zaječala in je žid ves preplašen odskočil — pa je odšel.

„S štirih vagonov je zrastle 12 vagonov — — moram se ga rešiti takoj, ker me sicer spravi na beraško palico; o zakaj smo bili tako zabiti, da nismo hoteli posojilnice.“

„A zdaj jo moramo ustanoviti — še danes skličem vse vaščane, da se pogovorimo.“

In to je storil. Prišli so malo ne vsi vaščani. Kolač jim je pojasnil, kako da je prišel do prepričanja, da je posojilnica potrebna — odkrito jim je povedal o židu — in tu je nastal sunder.

„Z menoj je ravno tako delal — z menoj tudi — tudi — tudi —“ so kričali vaščani.

Tu se je videlo, da je žid odiral celo vas.

„Ko bi že imeli svojo posojilnico, bi se kaj takega ne moglo zgoditi, pa mi smo se te branili — in sedaj imamo kazen, kakor jo zaslužimo; če je ravno malo huda, pa nam odpira vsaj oči. Zdaj pa, ko vidimo, kako da je, pa ne odlašajmo več, takoj si ustanovimo svojo posojilnico — in prva njena naloga bo, da nas reši žida.“

Vse je pritrjevalo tem besedam župana, sklenila se je ustanovitev posojilnice, ki bo pričela v najkrajšem času poslovati.

In žid se peni same jeze.

„Tako lepo mi je cvetela pšenica — cela vas bi bila moja — pa mi ta preklicana posojilnica podere vse upe, no — nekaj sem le zaslužil — in s tem grem drugam, kjer še ni posojilnice — in tam bom delal naprej.“

Hranilnica in posojilnica v Poljanah nad Škofjo Loko,

registrovana zadruga z neom. zavezo, za sedmo upravno leto 1902.

Člani: začetkom l. 382; v l. 1902 pristopilo 24, izstopili 13; koncem leta 393.

Deleži: začetkom leta K 764; v l. 1902 pristopilo K 48, odpadlo 26; koncem leta K 786; odpovedano: 4.

Denarni promet: K 642.809-38.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Posojila	335.621	20	Deleži	786	—
Nal. denar pri drugih zavodih	268.056	22	Hranilne vloge s kapitalizova-		
Inventar premični	577	55	nimi obrestmi	636.158	14
nepremični	22.678	92	Plačane obresti od posojil	805	44
Zaostale obresti posojil	5.743	74	Rezervni zaklad	8.308	12
Nepovrnjeni prehodni	5.579	38	Čisti dobiček	385	87
Tirjatev za prodano posestvo	854	96			
Vrednost tiskovin	300	—			
Tirjatev na najemini	741	83			
Delež pri Lj. pos. v Ljubljani	4	—			
Nepovrnjene vloge	192	05			
Gotovina 31. decembra 1902	6.093	72			
	646.443	57		646.443	57

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Kunigundu na Pogorju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za tretje upravno leto 1902.

Člani: v l. 1902 pristopilo 15, izstopilo 4; koncem leta 63 s vplačanimi deleži K 750; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 92.212-73.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Posojila	40.083	13	Deleži	750	—
Zaostale obresti posojil	557	21	Hranilne vloge s kapitalizo-		
Naloženi denar	7.061	57	vanimi obrestmi	49.071	32
Inventar po odpisu 10%	467	97	Predplačane obresti posojil	162	35
Gotovina konec leta 1902	2.463	41	Rezervni zaklad	600	37
			Čisti dobiček	49	25
	50.633	29		50.633	29

Posojilnica v Zatičini,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za osmo upravno leto 1902.

Člani: začetkom leta 74, v l. 1902 pristopilo 4, izstopilo 7; koncem leta 71.

Deleži: začetkom leta K 1.000; v l. 1902 prirastlo K 40, odpadlo 220; koncem leta K 820; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 50.722 71.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Posojila	45.148	—	Deleži	820	—
Naložen denar	2.784	68	Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	26.794	16
Inventar nepremični	356	67	Izposojila	23.300	—
Inventar premični	200	—	Preplačane obresti od posojil	98	75
Zaostale obresti posojil	298	32	Obresti deležev	201	73
Vrednost tiskovin	100	—	Čisti dobiček	341	24
Delež pri Gosp. zvezi	1.000	—			
Delež pri Ljudski posojilnici	4	—			
Zguba l 1901	124	26			
Gotovina 31. decembra 1902	1.539	95			
	51 555	88		51.555	88

Konsumno društvo v Starem trgu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za upravno leto 1902.

Člani: v l. 1902 pristopilo 25, odpadlo 3, koncem l. 506 s vplažanimi deleži K 11.914; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 210.047 83.

Imetje (Aktiva)	K	h	Izguba (Pasiva)	K	h
Nal. denar pri drzih zavodih	112	91	Deleži	11.914	—
Obresti naloženega denarja	5	08	Neizplačane obresti deležev	524	—
Vrednost blaga	27.010	43	Izposojila	7.180	—
Terjatve na blagu pri zadruž.	14.464	07	Dolg na blagu nezadružnikov	24.689	73
Vrednost inventarja	2.606	09	Rezervni zaklad	5.256	47
posestva	5.700	—	Obresti rezervnega zaklada	236	54
deleža	202	—	Čisti dobiček	464	15
Gotovina konec leta 1902	104	31			
	50 264	89		50 264	89

Tako je sklenil žid in mi opozarjamo na ta židov sklep vse one kraje, ki še nimajo posojilnice, da se pravočasno ganejo, ker se ne sme najti na Slovenskem kraj, kjer bi se mogel naseliti kak oderuh.

Denarni promet.

Na tekoči račun so nam vpsalali sledeči zavodi:

Cerkno, hr. in pos. (1. 6.)	K	504.17
Gojzd, " " " (24. 6.)	"	500.—
Št. Janž, " " " (0/0)	"	624.76
Hrenov., " " " (24. 6.)	"	2.000.—
Smledn., " " " (25. 6.)	"	1.000.—
Ig, " " " " "	"	1.000.—
Št. Jur pod Kumom, hran. in posojilnica	"	500.—
Selce, hr. in pos.	"	2.000.—
Borovn., " " " " "	"	2.500.—
Šk. loka, lj. " " " " "	"	4.000.—
" " " " " (26. 6.)	"	1.100.—
Trzič, " " " " "	"	1.800.—
Sv. Ema, pos. in hr. društvo (0/0)	"	472.50
Jesenice, hr. in pos. (27. 6.)	"	1.600.—
Zg. Besn., " " " " "	"	500.—
Domžale, " " " " "	"	800.—
Ribnica, " " " " "	"	8.000.—
Šk. loka, lj. " " " (28. 6.)	"	2.500.—
Idrija, " " " " "	"	660.—
Kamnik, " (1. 7.)	"	10.000.—
" " (0/0)	"	568.45
Škocijan, " " " (0/0)	"	581.98
Smledn., " " " (1. 7.)	"	555.98
Trzič, " " " " "	"	1.200.—
Senožeče, " " " " "	"	1.200.—
Kanal, okr. " " " " "	"	3.000.—
Trzič, hran. " " " " "	"	800.—
Smartno, " " " " "	"	800.—
Stari trg, " " " " "	"	5.000.—
Kranj. g., " " " " "	"	2.000.—

Zneske, ki smo je prejeli na tekoči račun po 30. juniju 1903 — izkažemo v prihodnji številki.

Najpopolnejši

perilni stroji, likalnica, ožemalnica

in pinja

in sploh vsakršni praktiški stroji za gospodinjstvo in gospodarstvo po najzmernejših cenah, nedosegljivo trdni. Plačuje se tudi na obroke.

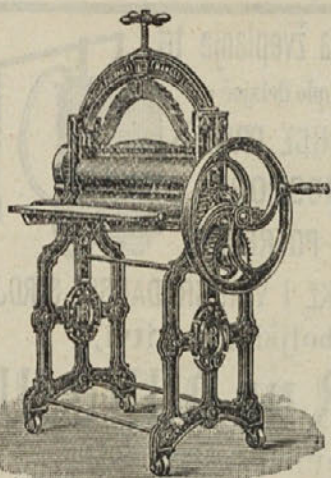
Ponuja franco do katerekoli postaje

181 10—6

Društvo „Gospodar“

Zahtevajte cenik! V Hustopečich-Hranic, Morava. Zahtevajte cenik!

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

priporoča svojo najmnogovrstnejšo zalogo vedno sveže napoljenih tu- in inozemskih

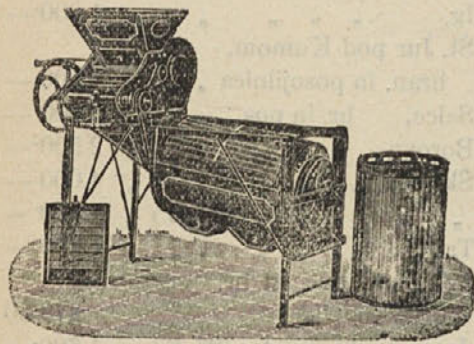
mineralnih vodâ
vrelčnih pridelkov.

Najcenejša prodaja

morske soli in soli za živino,

voznine prosto na vsako železniško postajo.

Delniška družba tovarne strojev **N. HEID** v Stockerau.

Trijerji

(čistilniki)

za vsakovrstne namene s kovanimi plehi patent „Heid“.

Trijerji

za laneno seme, deteljo, rž, lečo in bob.

Vprave za skladišča, posebno dober sistem in popolna izvršitev.

Excelzior, mlin za šrotanje, pat. „Heid“.

Lahek za goniti! Veliko naredi! Nizka cena!

Nad šestdeset prvih odlikovanj! 179 12-7

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

(170) 24-12

Žgalnica za kavo

vedno sveže žgana kava, vsakdanje pošiljatve po železnici in pošti. 187 10-4

Zaloga petroleja in olja

za poljedelske in druge stroje ter mline.

Ponudbe, vzorce in cenike na zahtevanje brezplačno in poštnine prosto.

Zarezane strešnike vštricne

(Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

zidarsko opeko * * *

cement, roman in portland

glinaste peči in štedilnike

plošče za tlak, samotne in cementne

kot vse drugo

stavbinsko blago

ponudijo po najnižjih cenah v poljubnih množinah (184) 10-5

F. P. Vidic & Comp.

Ljubljana.

Svetovnoznane kose in srpe „Hospodar“.

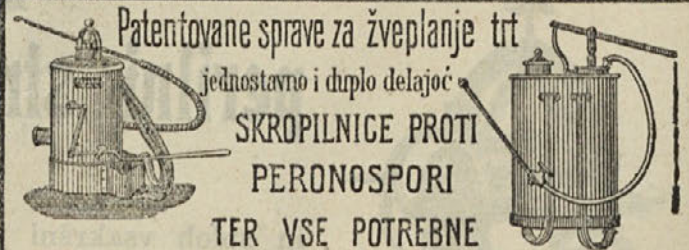
Nedosezne karborundove in korundove

osle. 180 8-7

Zahtevajte cenik vseh potrebščin!

Društvo „Hospodar“

v Hustopečih - Hranie, Moravsko.

Patentovane sprave za žveplanje trt

jednostavno i duplo delajoč

SKROPILNICE PROTI

PERONOSPORI

TER VSE POTREBNE

VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VIENOGRADARSKÉ STROJE,

prodaja v najboljši izvršitvi,

JG. HELLER NA DUNOJU

II. Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

171 12-10

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

Ivan Rebek

stavbeni in umetni ključavničar
v Celji,

Poljske ulice števil. 14.

se priporoča za izvršitev v
njegovo stroko spadajočih del,
**osebito pa priporoča svoje
najnovejše**

patentovane

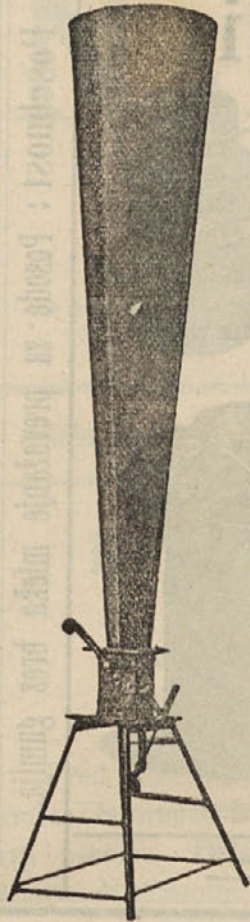
strelne priprave

proti toči

moji strelni možnarji so iz ko-
vanega železa, ne pa, kakor
pri drugih konkurenčnih tvr-
kah, vlti — (178) 10—7

varni so toraj proti
razstrelbi.

Brezplačni ceniki na razpolago.

Zahvala in priporočilo!!

Spoštovani gospod

I. (176) 24—7

G. Piccoli, lekar „pri angelju“ v Ljubljani
Dunajska cesta.

Po večletni uporabi pri svojej živini in po ve-
likem povpraševanju od svojih znancev in družih po
Vašem živinskem prahu; prišel sem do prepričanja,
da je **Vaš živinski prah** izborno zdravilo, ka-
tero bi se ne smelo v nobenem hlevu pogrešati.

Z odličnim spoštovanjem **And. Kocjančič.**

Podgora pri Gorici, dne 13. julija 1902.

Vsi kmetovalci

se lahko pre-
pričajo, da je
najboljše
sredstvo
konje, krave,
telice, vole,
prašiče, ovce
itd., obdržati
zdrave,
močne, ješče
in debele, če
se jim prime-
šuje k krmi

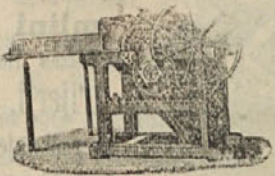
živinski prašek iz lekarne **PICCOLI**

„pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoje 1/4 kg 50 vin., 10 zavojev 4 K. Vnanja naročila po povzetju.

Nad 200 strojev v zalogi!

Najboljše mlatilnice,

gepeljne, trijerje, či-
stilnice (pajkelne),
slamoreznice, mline in
preše za sadje, fine
kose, srpe in

amerikanske kosilne stroje

(Damo tudi na poskušnjo)

in vse potrebščine za poljedelstvo v veliki
izberi priporočata po nizki ceni

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

186 6—4 Slovenski ceniki brezplačno.

„Gospodarska Zveza“

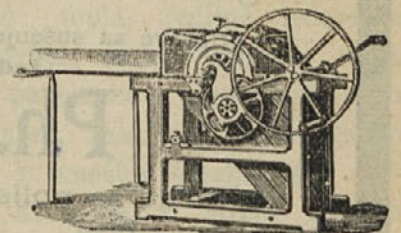
v Ljubljani, Gradišče št. 1

naznanja, svojim udom, da ima vedno v zalogi vsa
potrebna **umetna gnojila**, kakor **Tomaževo**
žlindro, **kalijevo sol**, **solitar**, **superfosfat**
(koščeno moko) in **Barthel-ovo klajno vapno**.

Naročila se točno izvršujejo!

Denar si prihranite,

če vsakovrstne
poljedelske stroje,
orodja, šivalne
stroje, trombe, cevi,
kakor tudi **mašinsko**
olje in motore, splošno
za najboljše, priznane, kupite
v zalogi

Franc Zemana, Ljubljana
Poljanska cesta št. 24.

NB. Kedor mi preskrbi naročila, odško-
dujem ga za njegov trud dobro!!! 182 7—5

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

== Spretni zastopniki se povsod iščejo! ==

Svetovnoznana !!! Nad 350.000 v rabi. Nad 600 prvih odlik.!!!

ALFA-LAVAL-Separator-ji

so najboljši

posnemavci smetane

je dobiti v 14 različnih velikostih, posnamejo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za mlekarne

na roko in s silo, kakor tudi vse mlekarske stroje (172) 12—9 in posode.

Popolne naprave za led in ohladitev

za mlekarne, pivovarne, klavnice, mesarje od 450 do 300.000 toplin (kalorij).

Najcenejša in najboljše delujoča ohladilna naprava.

Akcijska družba ALFA-Separator, Dunaj.

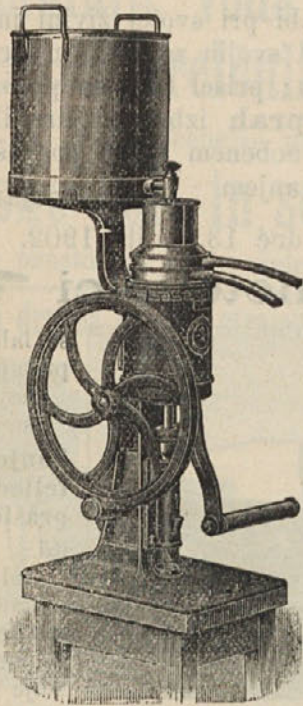
Zaloga za južne dežele

v Gradcu, Annenstrasse 26.

* „ALFA Mitteilungen“ brezplačno. *

== Spretni zastopniki se povsod iščejo! ==

Posebnost: Turbine na par, naprave mlekarn.

Posebnost: Posode za prevažanje mleka brez gumijsa.

Najizvrstnejši in priznано najboljši plugi iz jekla, brane, poljski valarji,

stroji za sejanje „Agricola“,

amerikanski stroji za košnjo in žetev,
za mrvo, deteljo in žito,

za obračanje mrve, grablje za seno in žetev.

Preše za seno, slamo, vino, sadje in hidraulične preše.

Mlini za grozdje, stroji za obiranje grozdja,
mlini za sadje,

brizgalnice za trte in rastline,

priprave za sušenje sadja in prikuhe.

izdeluje po najnovejši in poznano najboljši napravi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne za poljedelske stroje, livarne železa in zavodi za napravo plugov.

Ustanovljene 1872.

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

900 delavcev.

Odlikovane s čez 500 zlatimi in srebrnimi svinčniki itd.

Obširni katalogi brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

stroji za mlatiti

s patentovanimi okroglimi in mazljivimi tečaji, na roko in na vitál ali z motorjem,

vitelji

(kupje)

za naprego,

mlini

za čiščenje žita,

trijerji,

za roškanje

turšice,

stroji za rezanico s patentovanimi, okroglimi in mazljivimi tečaji.

reznice za repo, mlini za šrot, parniki za krmo, štedilne peči,

obračljive sesalke za gnojnico

in vse druge poljedelske stroje

185 8—5

